

ПЕДАГОШКО ИНСТРУКТИВНА ФУНКЦИЈА ДИРЕКТОРА ШКОЛЕ

Уводне напомене

Потребно је прво да назначимо шта подразумевамо под педагошко-инструктивним радом директора. У ширем значењу инструктажа (tutorial, instruction, instruktion, инструктаж) означава упућивање, поучавање, скуп правила за извршавање неког посла (Педагошка енциклопедија, 1989). Инструкција подразумева пружање стручних обавештења другима. У нашој педагошкој теорији и пракси појам педагошка инструкција означава указивање саветодавне помоћи наставницима у организацији наставе у припреми савременијих метода, облика, техника, врста и дидактичких система наставе, затим у припреми, организацији и евалуацији наставног процеса и постигнућа ученика. У тај оквир спада и указивање саветодавне помоћи наставницима у организацији васпитног рада са ученицима, организацији слободног времена, слободних активности, испитивању ставова, уверења, криза и тешкоћа на које ученици наилазе у свом раду и развоју.

Носиоци педагошко-инструктивне функције морају бити веома стручни у области образовне технологије (савремени облици, наставне методе, дидактички системи, хеуристичка проблематика, програмирана, тимска настава, савремени поступци евалуације рада и слично), комуникативни, стрпљиви, упорни, аналитички, објективни. Од директора као педагошког инструктора се очекује и да влада техникама и процедурама указивања педагошко-инструктивног и саветодавног рада, да зна како започети разговор, како емпатично указивати помоћ полазећи од “светлих страна” појединца. На добре стране у раду наставника треба да се наслања директорова сугестија како отклонити “зрнце” слабости, “како би било боље”, где се може проучити неки проблем, где се налази добар пример за обраду неке теме, наставне јединице и слично.

Стручност – услов за указивање педагошко-инструктивне помоћи

Пружање педагошко-инструктивне помоћи претпоставља **познавање одређене делатности**, у нашем примеру познавање законитости организације васпитно-образовног рада, познавање технологије која се у извођењу ове делатности примењује. Појам **образовна технологија** се често непотпуно дефинише. Наиме, у неким изворима идентификује се са применом техничких средстава, што је крајње непотпуно. Техничка средства чине само један елеменат појма образовне технологије. Међутим, појам образовне технологије је далеко шири и комплекснији. Обухвата не само техничка средства већ и многе друге елементе као што су научно верификоване наставне методе, облици, врсте наставе, дидактички системи као и поступци евалуације педагошке делатности. Образовна технологија подразумева и **вештину наставниковог рада** као и елементе информационе технологије. Путем образовне технологије се ученицима презентирају одређене вредности и информације, на основу којих они изграђују своје вредносне, критичке судове и подижу ниво својих образовних сазнања.

Да би директори, и не само директори, могли на дидактички заснованији начин пружити педагошку помоћ, они би морали да овладају основним законитостима организације наставног и не само наставног процеса.

Овде се често поставља питање **дали директори који су завршили наставничке факултете различитог профила** и струке могу ваљано обављати своју педагошко-инструктивну функцију. Могу ли директори указивати педагошко-инструктивну помоћ наставницима ако и сами, у току свог образовања, нису, у довољној мери, овладали свим елементима савремене образовне технологије? Не би могли када би **институционално** образовање било завршна тачка сваког образовања. Али, пошто је свако институционално образовање, у великој мери, само увод

у даље стручно усавршавање и иновирање знања, у стално реконструисање знања, онда се, уместо негативног, мора дати позитиван одговор. Услов је да се онај ко врши педагошко-инструктивни надзор у школи стално самообразовање и **оспособљавања у области савремене образовне технологије**.

Према томе, не значи да ће и директори који су по професији педагози, у **ужем смислу значења те речи моћи, указивати ваљанију и на научним основама засновану педагошку инструкцију** ако су престали да се марљиво и студиозно баве проучавањем васпитно-образовног процеса, ако недовољно прате и проучавају нова сазнања из дидактике, односно савремене технологије.

На питање **да ли директори различитих образовних профила могу обављати педагошке инструктивне функције у школи, одговор мора бити потврдан**. Не само да могу него то и морају чинити, јер је ова функција једна од темељних у низу других које директори обављају у савременој школи. Мора се поставити и питање ваљаности обављања и свих других функција укључујући и оне чисто економске, или пак организаторске. **И за све друге функције треба имати специјализована знања** која се у недовољној мери стичу на тзв. наставничким факултетима. На факултетима се не проучава економика образовања, а директори у савременој школи обављају и ове функције. За реализацију организаторске функције потребно је познавати систем и технологију савремене организације рада, бити информатички писмен, а све то се недовољно стиче у тзв. наставничким факултетима.

Значи, успешна, на научним основама заснована реализација појединих функција директора претпоставља **стицање посебних, специјализованих знања**.

Треба имати у виду да реализација појединих функција у великој мери зависи и од **сарадника, специјализованих стручњака** за поједине области рада. Директор је способан онолико колико је око себе окупио сараднике способне за реализацију кључних задатака. Квалитет реализације педагошко-инструктивне функције зависиће и од квалитета рада стручњака, педагога и психолога који су ангажовани у раду педагошко-инструктивне службе школе.

Укратко, о стручности као услову за обављање педагошко-инструктивне функције директора школе морамо да констатујемо следеће:

- 1) Успешно обављање ове функције условљено је односом директора према **своме стручном усавршавању** из свих области важних за ефикасније обављање његових различитих и поливалентних обавеза у савременој школи. Успешно остваривање педагошко-инструктивне функције веома је условљено **сталним продубљивањем знања из педагогије, савремене дидактике, психологије, посебно социјалне психологије и кибернетике**, као и стицањем специјализованих знања из савремене педагошке информатике.
- 2) Успех директора у реализацији педагошко-инструктивне функције зависи и од способности његових сарадника – педагога и психолога школе. Уколико ови стручњаци ваљано и зналачки обављају своје задатке, уколико проучавају свакодневну наставну праксу, припремају и планирају унапређивање педагошке делатности школе, онда и директору унутар таквог концепта, могу припасти поједина кључна питања – задаци које ће, у оквиру педагошке инструктивне делатности, обављати.

Директор и педагошка служба школе заједнички остварују педагошко-инструктивну помоћ и надзор над реализацијом појединих програмом утврђених задатака. Директор и педагошко-психолошка служба заједно дефинишу и задатке директора из ове проблематике.